

Nr 48

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1967/68 till information om Sverige i utlandet jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 5, punkt D 1, s. 44—47 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 3 januari 1967) föreslagit riksdagen att till Information om Sverige i utlandet för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 8 016 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Virgin* (I: 191) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hamrin* i Jönköping och *Ståhl* (II: 247), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att anslaget till information om Sverige i utlandet avvägs så, att ett bidrag av 10 000 kr. kan utgå till Bernadottemuseets verksamhet,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 675) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Hedin* (II: 486), i vilka hemställts att riksdagen måtte med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om anslag å 8 016 000 kr. till informationsverksamhet om Sverige i utlandet för budgetåret 1967/68 för detta ändamål anslå 13 016 000 kr.,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Ekström* i Iggesund och *Lindahl* väckt motion (II: 605), vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att en översyn företas av kvaliteten på och inriktningen av den till u-länderna riktade informationen om Sverige.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 247, II: 520 och II: 605.

Utskottet. Kungl. Maj:t har under sjätte huvudtitelns anslag Ersättning för viss rundradioverksamhet för nästa budgetår äskat 26,85 milj. kr. för att täcka dels Sveriges Radios och televerkets kostnader för skolprogramverksamhet och programverksamhet för utlandet, dels televerkets kostnader för fria ljudradiolicenser åt blinda. I de i anslutning härtill väckta motionerna I: 681 och II: 520 har föreslagits att kostnaden för propagandaverksamheten gentemot utlandet skall täckas genom anslag under utrikesdepartementets

huvudtitel samt att skolradioverksamheten och den del av programverksamheten gentemot utlandet, som ej täckes av särskilt anslag under tredje huvudtiteln, skall täckas av licensmedel. Till följd härav bör enligt motionerna anslaget Information om Sverige i utlandet uppräknas med 5 milj. kr. till 13 016 000 kr.

Under erinran om att riksdagen numera avslagit nämnda båda motioner avstyrker utskottet de nu föreliggande motionerna I: 675 och II: 486.

Mot den verkställda beräkningen av nu ifrågavarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Vid 1964 års riksdag väcktes motioner om ett bidrag av 10 000 kr. till verksamheten vid Bernadottemuseet i Pau. Utskottet framhöll då, under erinran om att ifrågavarande museum på grund av sitt läge nära den livligt besökta vallfartsorten Lourdes i södra Frankrike, tilldragit sig ett betydande intresse bland besökarna och att verksamheten där kunde bli av betydelse för informationsarbetet om Sverige. Det syntes utskottet böra ankomma på dåvarande upplysningsberedningen att närmare pröva detta ärende. Med hänsyn till det ringa belopp, varom här vore fråga, ansåg utskottet att något särskilt anslag icke borde beviljas för ändamålet utan förutsatte, att beloppet kunde rymmas inom ramen för det under tredje huvudtiteln uppförda informationsanslaget. På förslag av utskottet beslöt riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Motionsvis väckt förslag om bidrag för ifrågavarande ändamål från anslag under åttonde huvudtiteln avslogs av 1966 års riksdag.

Av de nu föreliggande motionerna I: 191 och II: 247 framgår att hela den fyravåningsbyggnad, vari Bernadottemuseet är inrymt, tjänar informationen om Sverige. I bottenvåningen finns två salar möblerade med svenska möbler och inrymmande en permanent utställning av svensk litteratur i fransk översättning, hemslöjd och konsthantverk. Där tillhandahålls även turistbroschyrer om Sverige på olika språk. De två mellanvåningarna innehålla historiskt värdefulla samlingar, belysande bl. a. vårt lands historia alltsedan 1810, medan den översta våningen användes för tillfälliga svenska utställningar av konst m. m. Museet utger även en årsbok, vars senaste nummer i sin helhet innehåller artiklar om Sverige, och anordnar visningar av svenska kultur- och turistfilmer.

Utskottet har under hand inhämtat, att Kollegiet för Sverige-information i utlandet har sin uppmärksamhet riktad på möjligheten att genom Bernadottemuseet stödja sin i Frankrike bedrivna upplysningsverksamhet om Sverige. Med hänsyn härtill och till det värde, som Bernadottemuseet måste anses ha genom att förmedla information om Sverige, förutsätter utskottet — under erinran om sitt förenämnda år 1964 gjorda uttalande i detta ämne — att syftemålet i motionerna kan inom befintlig anslagsram bli tillgodosett. Utskottet föreslår, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet sålunda anfört.

Beträffande motionen II: 605 får utskottet framhålla följande.

Den internationella utvecklingen har medfört ökat behov av insatser för att sprida vidgad kännedom om och förståelse för Sverige och svenska förhållanden. Förutom att klarlägga svensk utrikes- och handelspolitik behövs en intensifierad upplysningsverksamhet om landets industri och näringsliv, dess kommersiella, sociala och kulturella förhållanden m. m. Detta informationsarbete måste bedrivas i en allt hårdare konkurrens, vilket leder till stigande kostnader. Mot bakgrund härav har riksdagen under en följd av år förstärkt informationsanslaget under tredje huvudtiteln.

I den mån informationsverksamheten är betingad av svenska intressen är det naturligt, att en stor del av medlen satsas på de länder, som stå oss närmast, i synnerhet de länder där vi ha exportintressen att bevaka.

Vad gäller det i motionen berörda spörsmålet om information till u-länderna synes det snarare vara fråga om anslagsmedel än om utredning. Behovet av information och lämpliga åtgärder i sådant syfte torde nämligen i stort redan få anses vara kartlagda. Sålunda må erinras om att Upplysningsberedningen låtit företaga en marknadsundersökning beträffande behovet av och formerna för upplysning om Sverige i Afrika. Därav framgår att stor vikt bör läggas vid informationen om de kooperativa rörelserna i Sverige och om över huvud taget det svenska samhällets och industriens utveckling under de senaste 50—100 åren. En motsvarande undersökning har skett rörande den statliga och statsunderstödda Sverigeinformationen i Latinamerika.

En annan fråga är på vilket sätt Sverigeinformationen bäst skall föras fram. Härvid måste hänsyn tagas till de olika informationsmarknadernas särdrag. Med hänsyn till den ofta bristfälliga läskunnigheten i u-länderna har en satsning på radio och television ansetts vara en effektivare metod än utdelning av broschyrer. Sveriges Radios utlandsavdelning bedriver med hjälp av egna anslag och medel från Kollegiet för Sverige-information i utlandet en betydande distribution av bandade radio- och televisionsprogram. Uppenbart är dock att mera kan och bör göras för att trots de lokala svårigheterna utveckla distributionsnätet och producera broschyrmaterial, som till innehållet är avpassat efter respektive lands behov. Om takten skall påskyndas krävs emellertid tillskott både i fråga om personal och pengar. Enligt vad utskottet inhämtat söker Informationskollegiet att inom givna resurser prioritera och satsa på sådana åtgärder, som förefaller ge den bästa utdelningen för Sverige.

I den utredning, som låg till grund för Informationskollegiets tillkomst, framhölls att, när det gäller innehållet i informationsmaterialet, bör beaktas icke endast vad vi vill informera utlandet om utan också vad det är utlandet har intresse och behov av att veta om Sverige. När det gäller u-länderna är det riktigt, att intresset ofta kretsar kring arbetsmarknadspolitik, vuxenutbildning, fackliga frågor, Kooperation och annat, som motionärerna tagit

upp. Man rör sig då fortfarande inom ramen för vad som kan sägas vara svenska intressen i vidare mening. Därest man emellertid enbart tar fasta på u-ländernas eget behov av kunskap på dessa områden kan informationsverksamheten betraktas som en form av bistånd. Det synes härvid naturligt att, såsom förenämnda utredning framhållit, samarbete etableras mellan Styrelsen för internationell utveckling och Informationskollegiet.

Utskottet vill slutligen erinra om att bland upplysningsorganen det främst är Svenska institutet som har till uppgift att producera och diskutera informationsmaterial för användning utomlands och därvid även till u-länderna. Med hänsyn bl. a. till angelägenheten av att de statliga resurser, som satsas på utlandsinformation, tillvaratas på bästa sätt tillsattes efter bemyndigande av Kungl. Maj:t förra året en kommitté för att utreda Svenska institutet som organ för utlandsinformation och kulturutbyte samt frågan om lämplig mottagarapparat för de multilaterala studenterna i Sverige. Denna utredning pågår.

Under hänvisning till det anförda synes den föreliggande motionen icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 675 och II: 486, till *Information om Sverige i utlandet* för budgetåret 1967/68 på driftbudgeten under tredje huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 8 016 000 kr.,

b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 191 och II: 247, i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad utskottet anfört,

c) att motionen II: 605 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1967

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Virgin, Axel Andersson, Ivar Johansson, Svensson, Kaijser, Harry Carlsson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Bertil Petersson, Herbert Larsson, Nils Theodor Larsson och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Blidfors, fru Lewén-Eliasson, herrar Mattsson, Turesson, Gustafsson i Skellefteå, Lindholm, Alemyr, Nelander, Fagerlund, Nilsson i Tvärålund, Svanberg, Westberg och Gustavsson i Ängelholm.